

Bergrede 3: De vroomheid van het Koninkrijk

**Bij deze preek hoort een powerpointpresentatie.
Deze is afzonderlijk te downloaden.**

Liturgiesuggesties:

Opwekking 489

Psalm 147: 1 en 4

Na Gods leefregels: Evangelische Liedbundel 304: 1, 2, 3 en 4

Matteüs 6: 1-18 (NBV 2004)

Zingende Gezegend 17: 1 en 2

Voor de kinderen

Evangelische Liedbundel 456: 1 en 2

Na verkondiging: Gezang 48: 1, 2, 8 en 10

Gezang 409: 1 en 5

***

Voor de kinderen:

? Kennen jullie **Pietje Bell** nog?

Pietje Bell is de ondeugende zoon van een vrolijke schoenmaker in Rotterdam.

Met zijn dolle avonturen zet hij de hele stad soms op z'n kop.

Vooraf buurman Geelman en zijn zoon Jozef zijn dikwijls zijn slachtoffers.

Pietjes vader, moeder en zus Martha hebben hun handen vol aan hem.

Maar diep in hun hart bewonderen ze Pietje om zijn eerlijkheid.

Samen met zijn vrienden Sproet, Engeltje, Kees, Jaap en Peentje heeft Pietje Bell een geheime club. De bende van de Zwarte Hand.

Ook in de tweede film: **De jacht op de tsarenkroon** beleeft Pietje Bell weer spannende en grappige avonturen.

Pietje ontdekt namelijk dat de **boeven Klok en Teun** van plan zijn om uit de gevangenis te ontsnappen. Samen met **Stark** willen ze de tsarenkroon stelen.

Die kroon van de koning van Rusland - vol met kostbare diamanten - is op weg naar Amerika.

De boeven Klok en Teun ontsnappen samen met Stark uit de gevangenis.

Het lukt hen bijna om de tsarenkroon te stelen.

Maar als Pietje Bell samen met de bende van de Zwarte Hand dat probeert te voorkomen vliegt de kroon door de lucht en valt in het water ...

Tenminste dat denken ze. Uiteindelijk wordt de tsarenkroon gevonden ... op de vuilnisbelt.

En wie hem gevonden heeft ... die krijgt een beloning van maar liefst 5000 gulden.

*

Als je iets goeds gedaan hebt dan krijg je soms een beloning.

Als je de auto van je vader gewassen en gepoetst hebt ... ik neem aan dat je dan een beloning daarvoor krijgt.

Of als je een portemonnee op straat vind en hem terugbrengt bij de meneer of mevrouw die hem verloren heeft ... ik neem aan dat je daar een beloning voor krijgt.

Maar je krijgt niet altijd een beloning voor iets.
Misschien een bedankje of een glimlach van iemand die je geholpen hebt.
Daar gaat het vanmorgen in de preek ook over.
Over het doen van goede dingen en de beloning die God je daarvoor geeft.
Maar laten we eerst gaan zingen: "Kijk eens om je heen ..."

***

Gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, jongelui,
Daar zitten ze dan.

Een grote menigte mensen. Met z'n allen in het gras.
Op de helling van de berg van het Koninkrijk van de hemel. De berg van de
Zaligsprekingen.
Ademloos te luisteren naar wat Jezus hen te vertellen heeft over Gods koningschap.
Er zijn heel wat vragen te beantwoorden. Er is heel wat onderwijs te geven.

Vol verwachting willen ze horen naar wat Hij te zeggen heeft over het Koninkrijk van
de hemel dat - zoals Jezus preekt - nabij gekomen is.

De eerste dringende vraag luidt: 'Meester, voor wie is er dan plaats in dat Koninkrijk
van de hemel? Wie zullen de **burgers van dat Koninkrijk** zijn?

- Zij die nederig van hart zijn.
- Zij die treuren. - Zij die zachtmoedig zijn.
- Zij die gerechtigheid zoeken.
- Zij die barmhartigheid bewijzen.
- Zij die een zuiver hart hebben.
- Zij die vrede stichten.
- Zij die vervolgd worden.

Zij - zo antwoordt Jezus - zij zullen mogen ingaan in het Koninkrijk van de hemel.
Zij zullen in die nu nog verborgen 'wereld' van God mogen leven.

- * Daar zullen ze troost ontvangen.
- * Daar zullen ze verzadigd worden.
- * Daar zullen ze barmhartigheid ondervinden.
- * Daar zullen ze God zien!

Tweede vraag: 'Meester, maar hoe kan ik daar een **toegangsbewijs**, een visum in
mijn levenspaspoort voor krijgen?

"Kom tot inkeer!" en "Kom, volg Mij!"

"En zondig niet, maar doe wat God van je verwacht".

'En dit zijn de **leefregels van het Koninkrijk**':

- Geef elkaar de ruimte om te leven!
- Wees elkaar trouw en blijf elkaar trouw!
- Wees betrouwbaar, zodat de mensen op je aan kunnen!
- Wees vergevingsgezind!
- En heb je vijanden lief!

'Dit zijn de leefregels van het Koninkrijk van de hemel.

Als je je daaraan houdt ... zul je volmaakt zijn!

Dan zul je beantwoorden aan Gods bedoeling met je leven.

Dan is jullie gerechtigheid groter dan die van de schriftgeleerden en de Farizeeën.'...
Zo onderwijst Jezus - als een tweede Mozes - de mensen op de berg.

***

Vanmorgen, broeders en zusters, jongelui gaat Jezus verder met zijn onderwijs over het doen van de gerechtigheid.

Het gaat vanmorgen over: vroomheid.

Over onze godsdienstige levenshouding.

En dat heeft weer alles te maken met onze motivatie, de drijfveer waarom we de dingen doen die we doen.

Want ... als je nou eens diep in je hart kijkt ...

Waar doe je het allemaal voor?

Voor wie doe je het uiteindelijk?

Voor God of ... voor jezelf?

Voor de eer van God of ... voor je eigen eer?

“Let op dat jullie de gerechtigheid niet beoefenen voor de ogen van de mensen, alleen om door hen gezien te worden. Dan beloont jullie Vader in de hemel je niet.”

*

“Let op ...”, zo begint Jezus.

Dat betekent dat er gevaar dreigt.

Vrome daden zijn riskant omdat we daarmee niet God, maar onszelf zo gemakkelijk op de voorgrond kunnen plaatsen.

Want wees nou eens eerlijk ...

Je bent toch doodsbang om anderen tegen te vallen.

Je wilt toch maar wat graag in het middelpunt van de belangstelling staan.

Ieder mens, broeders en zusters, jongelui, heeft er behoefte aan zijn zelfgevoel op te krikken, zijn imago te versterken.

In de wereld ... maar ook in de gemeente.

Dan zegt Jezus: “Let op ...”.

‘Vroomheid kan ook dood gevaarlijk zijn!’

***

En Hij spitst dat vanmorgen toe op drie voorbeelden:

- het geven

- het bidden

- en het vasten.

A. Geven.

“Dus wanneer je aalmoezen geeft, bazuin dat dan niet rond, zoals de huichelaars doen in de synagoge en op straat om door de mensen geprezen te worden. Ik verzeker jullie zij hebben hun loon al ontvangen.”

Als de Bijbel het heeft over het geven van aalmoezen dan moet je daarbij niet alleen denken aan het geven van een gift in een collectebus, je moet dan denken aan ... het geven van hulp in de breedste zin van het woord.

Aalmoezen geven is ... hulp verlenen in de breedste zin van het woord.
Jezelf geven, klaar staan voor de ander die zonder jouw hulp niet kan leven en overleven.
Ja zeker, je portemonnee gaat daarbij open en het saldo op je bankrekening wordt een stukje kleiner.
Maar het gaat ook om je tijd, om je betaalde en onbetaalde vrijwilligerswerk.
In de gemeente en ook daar buiten.
In het ziekenhuis en in het Aanloophuis.
Als ambtsdrager en als 'gewoon' gemeentelid.
Ik kom daar straks nog even op terug.

Maar eerst terug naar de tijd waarin Jezus leefde.
Bij de **rabbijnen** van zijn tijd gold de regel dat een aalmoes het meest waardevol was, als de gever niet wist waar zijn aalmoes terecht kwam.
Dus wat deden sommige rabbijnen: ze liepen over straat terwijl ze strak voor zich uit keken.
Vanuit hun hand of een gat in hun jas lieten ze geldstukjes achter zich vallen.
Je begrijpt ... dat liep al gauw in de gaten.
Binnen de kortste tijd hadden ze een hele schare mensen achter zich aanlopen die zich als begerige spreeuwen op de rinkelende geldstukjes wierpen.
'Kijk, dat is pas een gulle gever!.'
Of een rabbi huurde een **waterverkoper** in.
Hij betaalde die man en zei: 'Laat zij die dorst hebben drinken op mijn kosten.'
De gulle rabbi stond er dan bij en zei: 'Geef me uw zegen, want ik bied u dit drinken aan.'
Dat is nou precies waar de Heer Jezus voor waarschuwt.
Hij noemt dat huichelarij.
Een huichelaar is iemand met een masker op.
Een toneelspeler. Iemand die niet zichzelf is, maar een gespeelde rol speelt.

De eerste vraag die we ons vanmorgen moeten stellen: zijn wij zoveel beter dan die rabbijnen?
Wat is onze motivatie om te geven?
Waarom doe je elke week je werk als vrijwilliger ... in het ziekenhuis, in de gevangenis, in het Aanloophuis?
Ga je misschien volgend jaar mee naar Venda om daar je handen uit de mouwen te steken?
Wat is daarvoor je motivatie?
Doe je het omdat het je een goed gevoel geeft ... zo van: 'Ik sta toch maar weer elke week klaar voor een ander ....'
'Ik vind dat ik mijn vrije tijd, mijn vakantietijd maar wat nuttig heb ingevuld ...'
'Ik vind het mijn plicht als christen om iets voor een ander te doen ...'
Allemaal goed en wel ... maar doe je het ten diepste voor je zelf ... voor een goed gevoel, uit plichtsbesef ... of doe je het uit liefde voor de ander?

Gerechtigheid doen - leven zoals God het heeft bedoeld - kan alleen als je ontdekt hebt in je leven ... hoe groot Gods liefde is voor jou.
Gods liefde ... die zichtbaar en tastbaar is geworden in Jezus van Nazareth.

De prijs die Hij met zijn leven betaalde voor jouw leven ... weegt niet op tegen de vrome werken van jouw barmhartigheid:

- De hongerigen voeden

- De naakten kleden
- De dorstigen laven
- De doden begraven
- De gevangenen bezoeken
- De zieken bezoeken
- De vreemdelingen herbergen.

*

Geven!

“Maar als je aalmoezen geeft, laat dan je linkerhand niet weten wat je rechterhand doet. Zo blijft je aalmoes in het verborgene, en jullie Vader, die in het verborgene ziet, zal je ervoor belonen.”

Jezus zegt dus niets verkeerd over het geven van aalmoezen.

‘Blijf doorgaan met het geven van jezelf aan wie hulp nodig hebben.

Maar doe het **onopvallend**.

In de jaren dat ik predikant ben heb ik gemerkt dat je heel wat hulp voor anderen soms moet organiseren.

Daarvoor ben je samen gemeente van Jezus Christus.

Oog voor elkaar in goede en in minder goede dagen.

De wereld om ons heen begint nu eindelijk weer door te krijgen hoeveel de kerken voor de samenleving betekenen.

Een berichtje in de krant dat zelfs de afgelopen week het Journaal haalde: ‘Kerken besparen Rotterdam miljoenen.’

Wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat de Rotterdamse overheid tussen de 100 en 133 miljoen bespaart dankzij de inzet van de Rotterdamse kerken.

Het gaat dan om activiteiten op psycho-sociale hulp en maatschappelijke zorg en hulpverleners.

Die hulp wordt voor 86 procent door kerkelijke vrijwilligers gedaan.

Daardoor bespaart de gemeente Rotterdam jaarlijks vele miljoenen euro's.

Maar wat ik ook gemerkt heb is hoeveel zorg en aandacht aan elkaar wordt gegeven buiten de georganiseerde hulpverlening om.

Kijk ... dat is wat Jezus nu bedoeld.

Doe maar gewoon je ding ... onopvallend, in het verborgene, in de schaduw.

“Laat dan je linkerhand niet weten wat je rechterhand doet.”

Het gaat niet om dat lintje dat je ter gelegenheid van Koninginnedag wordt opgespeld - hoe verdienstelijk misschien ook.

Die beloning is slechts voor een enkeling weggelegd.

Jouw lintje ligt al klaar in de hemel.

Daar zal God je er voor belonen ... dat je steeds weer klaar stond voor die ander.

Belangeloos. **Uit liefde, voor Christus en je naaste!**

***

2. Bidden.

Da's de tweede vorm van vroomheid die Jezus vanmorgen aan de orde stelt.

“En wanneer jullie bidden, doe dan niet als de huichelaars die graag in de synagogen en op elke straathoek staan te bidden, zodat iedereen hen ziet.”

Er werd in Jezus' tijd enorm veel gebeden.

Ik las ergens dat een rabbi het jammer vond dat hij niet 24-uur per dag kon bidden...

Elke morgen en elke avond werd het Sjema gebeden: “Hoor Israël, de HEER is onze God, de HEER als Enige.”

Driemaal dag het Sjemone Esre ... een nogal lang gebed dat - gezien de lengte ervan - dikwijls snel werd afgeraffeld.

En dan was er nog een hele reeks handelingen of belevenissen waarbij gebeden moest worden:

- bij het ontsteken van het licht en het maken van vuur
- bij het zien van meren en rivieren
- bij het ontvangen van goed nieuws
- bij het verlaten of binnengaan van een huis of een stad
- bij het vallen van de nacht.

Overal werd bij gebeden.

Bovendien werd je herinnerd aan het tijdstip van de vaste gebeden door het **blazen van de bazuin**.

Dus het was geen kunst je precies op dát tijdstip te bevinden op de hoek van de straat of op de hoogste tree van het bordes van de tempel.

Zodat iedereen goed kon zien hoe vroom je was.

In sommige kerken werd en wordt de vroomheid van een voorganger afgemeten naar de lengte van zijn gebed.

Dat noemt Jezus ... huichelarij. E

n Hij zegt: zulke mensen hebben hun loon al.

Namelijk met de bijval van hun publiek moeten zij het doen.

Dat gevaar bedreigt een ieder die **bidt in het openbaar**.

Het kan gevaarlijk zijn, zegt Jezus. Voor wíe doe je het?

Treedt je werkelijk voor het aangezicht van de hemelse Vader of blijft je gebed 'hangen' in de kring van de mensen om je heen?

Lieve mensen, hoe moeilijk is het om - heel geconcentreerd - tot God te naderen en voor zijn aangezicht te verschijnen ...

Bidden vind ik nog steeds de moeilijkste opdracht die ons wordt gegeven.

Dat je als klein, zondig mensje, van de aarde mag opklimmen naar de hemel om de heilige God aan te spreken op zijn beloften ...

En Hem dan bovendien aan te mogen spreken als ... Vader, onze Vader, onze Vader in de hemel.

Heb je je wel eens gerealiseerd hoe bijzonder dat is?

Ook hier helpt Jezus ons vanmorgen verder mee.

“Maar als jullie bidden, trek je dan in je huis terug, sluit de deur en bid tot je Vader, die in het verborgene is. En jullie Vader, die in het verborgene ziet, zal je ervoor belonen.”

Dus bidden ... dat doe je in de eerste plaats **in het verborgene**.

In de afzondering en in de stilte.

Ver weg van de drukte van het leven van elke dag.

De binnenkamer, waar Jezus het over heeft, is het enige hokje in een oosters huis dat afgesloten kon worden.

Niet groter dan een kast. Daar bewaarde men het eten.

In de binnenkamer doen we wat Psalm 27 zegt: "Zoek mijn aangezicht ..."

In de volstreekte afgeslotenheid kun je hier je vrome masker afdoen en jezelf stellen voor het aangezicht van je hemelse Vader.

Hier kan de Heilige Geest je tot een eerlijk en oprecht mens maken.

En als je dan bidt ... **geen overvloed aan woorden!**

Geen eindeloze gebeden.

Niet gedachteloos bidden.

"Jullie Vader weet immers wat jullie nodig hebben, nog vóór jullie het Hem vragen."

Geweldig, vind je niet?

Je Vader in de hemel weet al - voor dat je het Hem wilt vragen - wat je nodig hebt.

Daar heeft Hij zijn engelen voor.

Die onderhouden het contact tussen de aarde en de hemel.

Zij informeren de Vader in de hemel wat zijn kind op aarde - in zijn of haar persoonlijke situatie - nodig heeft.

Geweldig, vind je niet?

"Jullie Vader weet immers ..."

Jullie Vader. Niet Mijn Vader ... jullie Vader.

En dan gaat dat 'jullie' vervolgens over in 'ons'. **"Onze Vader in de hemel ..."**

In de Nieuwe Bijbelvertaling wordt het gebed dat Jezus leert als volgt weergegeven:

"Onze Vader in de hemel, laat uw naam geheiligd worden, laat uw koninkrijk komen en uw wil gedaan worden op aarde zoals in de hemel. Geef ons vandaag het brood dat wij nodig hebben. Vergeef ons onze schulden, zoals ook wij hebben vergeven wie ons iets schuldig was. En breng ons niet in beproeving, maar red ons uit de greep van het kwaad."

Eerst gaat het om drie keer God:

- om zijn naam
- om zijn koninkrijk
- om zijn wil.

Dan gaat het om drie keer ons:

- om ons brood
- om onze vergeving
- om onze beproeving.

En om nog eens te onderstrepen hoe belangrijk het is om vergevingsgezind te zijn voegt Jezus er nog aan toe: *"Want als jullie anderen hun misstappen vergeven, zal jullie hemelse Vader ook jullie vergeven. Maar als je anderen niet vergeeft, zal jullie Vader jullie je misstappen evenmin vergeven."*

***

3. Vasten.

Het derde voorbeeld dat Jezus gebruikt als een uiting van een vroom leven.

“Wanneer jullie vasten, zet dan niet zo’n somber gezicht als de huichelaars, want zij doen dat om iedereen te laten zien, dat ze aan het vasten zijn.”

Vasten is een zogeheten ‘oefening in versterving’.

Bij versterving gaat het om het beheersen van je lichamelijke driften.

Vasten is dan: - niet of nauwelijks eten en/of drinken;

- geen sex, geen geslachtsgemeenschap hebben;

- afstand nemen van alle verslavingen en hartstochten die de weg tot God kunnen versperren.

Door te vasten maakt je je geest vrij om je beter op God te kunnen richten.

Bij de Joden was het vasten een heel normale vorm van vroomheid.

Jom Kippoer, Grote Verzoendag is een algemeen voorgeschreven vastendag.

Er wordt die dag **niet gewerkt**; er wordt die dag gevast.

Een bekend Joods voorschrift luidt: ‘Op Grote Verzoendag is het verboden te eten en te drinken, zich te wassen en zich te zalven, schoenen aan te trekken en echtelijke gemeenschap te hebben.’ (Mischna VIII,1)

Behalve op Grote Verzoendag worden in het Oude Testament verschillende dagen genoemd waarop gevast wordt ter herinnering aan belangrijke gebeurtenissen uit de geschiedenis van het Joodse volk.

Op zo’n vastendag at de gelovige Jood niets van het moment dat hij ‘s morgens een witte draad kon onderscheiden van een zwarte, tot hij ‘s avonds het verschil tussen beide draden niet meer zag.

Vasten deed men in Israël ook in dagen van rouw, als uitdrukking van zorg en verdriet.

Of als je boete wilde doen, voor je persoonlijk zonden of voor die van anderen.

Vasten deed je ook als voorbereiding op het gebed.

Maar in de tijd van de Heer Jezus is het vasten ... een uit de hand gelopen vertoning van vroomheid geworden.

De Jood in de bekende gelijkenis van de Heer Jezus zei trots: *“Ik vast twee maal per week.”* (Luc. 18:12)

Er was namelijk twee maal per week markt - op maandag en op donderdag - en dan had je natuurlijk veel publiek op straat.

Dan liepen sommige rabbijnen met ongekamde haren en in haveloze kleren.

Dan maakten ze hun gezicht wit met talkpoeder om te laten zien hoe vroom ze wel niet waren.

Huichelarij ... ja zeker.

*

Religieus vasten - als een vorm van vroomheid - wij kennen dat nauwelijks meer.

We zijn het als protestanten na de Reformatie verleerd.

Maar is het je onthouden van eten en drinken daarom ... uit de tijd?

Misschien nog iets voor monniken en nonnen in een klooster?

Of voor Weitchwatchers of andere afslank-idolen.

Laten we nog eens naar wat bijbelse voorbeelden kijken.

- In de Bijbel lezen we bijvoorbeeld van Daniël die vast als hij wacht op Gods openbaring.

- David vast toen hij gezondigd had.
- De gemeente van Antiochië vastte toen ze op het punt stonden Paulus en Barnabas uit te zenden naar de heidenen.

Vasten hoeft zeker niet uit de tijd te zijn.

Vasten, zei ik al, is een 'oefening in versterving'.

Door te vasten leer je je lichamelijke driften te beheersen.

Als een middel om je beter op God en op zijn Woord te richten.

Op het internet vond ik een aardig plaatje dat verschillende relaties met vasten aangeeft.

Vasten heeft te maken met:

- vergeving - aandacht - solidariteit - tot zichzelf komen - eerlijkheid - nadenken.

Ook vandaag zijn er situaties te over ... om te vasten. Ik ga daar - gezien de tijd - niet verder op in.

Wil je er meer over weten: er zijn ook **verschillende boekjes** te koop waarin mensen hun ervaringen met je willen delen hoe je creatief kunt vasten, want geloof me ...

vasten is meer dan een dag niet eten en je onthouden van leuke dingen.

Jezus zegt in ieder geval: 'Wanneer jullie vasten ... **doen dan maar gewoon** ... was je gezicht, zoals je dat elke dag doet.

Wrijf je hoofd in met olie ... zoals je dat ook elke dag doet.

Je vroomheid hoeft helemaal niet op te vallen.

Wat je **in het verborgene doet** wordt door je hemelse Vader, die in het verborgene is, wel opgemerkt.

Hij zal je er wel voor belonen.'

***

Tenslotte blijft bij mij nog een laatste vraag over: 'Meester, waarmee beloont God, onze Vader in de hemel, onze vroomheid?'

Jezus laat zich daar in de Bergrede niet over uit.

Of misschien ook wel.

Helemaal aan het begin in de Zaligsprekingen hoorden we Hem zeggen: "*Gelukkig wie zuiver van hart zijn, ... want zij zullen God zien.*"

Het gaat vanmorgen, lieve mensen, over onze vroomheid.

Over onze diepste motieven.

Het gaat dus om ons hart.

Wie zuiver van hart is ... zal straks God mogen zien.

In het Koninkrijk van de hemel.

Dát is de beloning die ons in het vooruitzicht wordt gesteld: God zien.

Van aangezicht tot aangezicht. God zien.

De Koning der koningen die om Jezus' wil mij in zijn liefdevolle vaderarmen sluit. Mijn Vader ... in de hemel.

Hij wacht op u, op jou en mij!

***

Laten we samen bidden:

Heer, onze God, Vader in de hemel ...

Wat geweldig dat wij U ... Vader mogen noemen.

Vader in de hemel ...

Dat lijkt misschien wel heel ver weg.

Maar toch mogen we heel dicht bij U komen.

In ons bidden, in ons.

Wat geweldig ook dat uw engelen U op de hoogte houden van alles van ons leven.

Dat - voor dat wij U iets vragen - U al weet wat wij nodig hebben.

Dat mag ons rust en vertrouwen geven, elke dag opnieuw.

Dank U dat wij er mogen zijn ... voor de ander die onze hulp nodig heeft.

Bewaar ons voor het gevaar dat we onszelf zo belangrijk vinden en onszelf in het middelpunt van de belangstelling stellen.

Het gaat uiteindelijk toch om de eer van U.

Dank U ook dat wij mogen weten dat onze vrome daden door U beloond zullen worden.

Uiteindelijk zullen we U mogen zien, van aangezicht tot aangezicht.

Dat is de grootste beloning die we ons maar in kunnen denken.

Maak ons door uw Heilige Geest tot eerlijke en oprechte mensen.

In ons geven, in ons bidden, in ons vasten.

Amen.

Ds. Jan K.C. Kronenberg, Leeuwarden 27 juli 2008

! Graag een mailtje wanneer deze preek in een gemeente wordt gelezen. !